

Bilag: Vigtigste resultater af EASO's rapport for 2014 om asylsituationen i EU

Indledning

EASO's årsrapport for 2014 indeholder en omfattende oversigt over antallet og arten af ansøgninger om international beskyttelse i alle 28 EU-medlemsstater, plus Norge og Schweiz (EU+). Den ser nærmere på tendenser på asylområdet, herunder årets vigtigste udfordringer og indsatser, større institutionelle og retlige udviklinger, og giver et overblik over Det Fælles Europæiske Asylsystems (CEAS) praktiske funktion. Input leveres af medlemsstaterne, UNHCR, civilsamfundet, informationseksperter og medarbejdere, der arbejder i marken.

Rapportens hovedpunkter

- I 2014 ansøgte over 660 000 mennesker om international beskyttelse i EU+, det højeste antal siden indsamlingen af data begyndte på EU-plan i 2008.
- Det højest registrerede antal asylansøgere var statsborgere fra Syrien, alle lande i det vestlige Balkan samt Eritrea. De største modtagerlande var Tyskland, Sverige, Italien, Frankrig og Ungarn.
- Ved udgangen af 2014 ventede over 500 000¹ mennesker på en afgørelse på deres asylansøgning i EU+; antallet af verserende ansøgninger steg med over 37 % sammenholdt med 2013.
- Den nuværende krise i Syrien stillede EU+ over for en stor udfordring i 2014, efterhånden som antallet af ansøgninger fra syrere nåede op på over 128 000. Reaktionen var iværksættelsen af særlige procedurer i forbindelse med genbosætning og humanitær opholdstilladelse.
- Afghanistan var fortsat et af de største oprindelseslande for ansøgere sidste år; de 42 745 ansøgninger i 2014 udgjorde en stigning på 53 % sammenlignet med 2013. Det var også det land, der havde den højeste andel uledsagede mindreårige, der ansøgte om asyl i EU+ (6 155).
- Antallet af ansøgninger fra statsborgere i landene i det vestlige Balkan nåede op på 110 000, og en væsentlig del af disse kom fra Serbien og Kosovo.
- Der var over 14 000 ukrainske ansøgere, hvilket var en 13 gange så stor stigning i forhold til 2013.
- I 2014 lanceredes den syvårige Asyl-, Migrations- og Integrationsfond (AMIF) med et budget på 3 137 mia. EUR til støtte af projekter i medlemsstaterne.

Den vigtigste udvikling i 2014

Krisen i Middelhavet

Adgang til asylprocedure og styring af indvandringsstrømme stod øverst på dagsordenen for den politiske debat i 2014 i lyset af en markant stigning i tilstrømningen ad søvejen, ofte med tragiske tab af liv i Middelhavet til følge. Taskforcen for Middelhavet søgte at finde ind til problemets kerne og komme med løsninger. Der blev lagt stor vægt på det indledende stadie af asylproceduren, herunder ansøgnings- og registreringsprocessen, hvor der fortsat udestår store udfordringer, navnlig i de lande i EU+, der oplever en markant og/eller pludseligt stigende tilstrømning.

Modtagelsesfaciliteter

Det stigende antal asylansøgninger i 2014 førte til mangel på indkvarteringskapacitet i mange lande, hvilket satte fokus på behovet for større fleksibilitet vedrørende modtagelsesfaciliteter. Medlemsstaterne reagerede ved at opføre nye faciliteter og indrette modtagelsessteder i nødsituationer. I den forbindelse har EU-Domstolen slået fast, at finansielle ydelser til ansøgere skal være af en sådan størrelse, at ansøgere

¹ Dette tal inkluderer klagesager

om nødvendigt selv kan finde en privat lejebolig. Mange lande i EU+ besluttede at udvide adgangen til arbejdsmarkedet, således at ansøgere bedre er i stand til at kunne klare sig selv. I mange medlemsstater reviderede man politikkerne for tilbageholdelse, og der var en klar tendens til at søge andre alternative løsninger end tilbageholdelse.

Udvikling af nationale asylsystemer

Mange lande i EU+ omstrukturerede deres asyladministrationer, tilførte flere medarbejdere og omorganiserede opgaver og ressourcer som reaktion på det stigende antal ansøgninger og verserende asylsager. Der blev gennemført mange foranstaltninger, så der kunne sikres større effektivitet og reageres fleksibelt på et eventuelt nyt pres. Der var bl.a. tale om definition af beredskabsplaner, anvendelse af særlige, hurtigere beslutningsprocesser, fornyet gennemgang af nationale lister over sikre oprindelseslande, prioritering af visse klasser af asylsager, samt nye teknologiske løsninger.

Støtte fra EASO

EASO fortsatte sin operationelle støtte til Grækenland, Italien, Bulgarien og Cypern og gennemførte en række vellykkede pilotprojekter for fælles behandling af asylsager, som påviste nytten af at udstationere supportteams i medlemsstaterne for fælles behandling af asylsager, og et projekt sammen med Malta og Italien om lempelser for ulovlige indvandrere. EASO har uddannet over 2 800 medarbejdere i asyl- og modtagelsescentre. Derudover gennemførte EASO aktiviteter vedrørende den eksterne dimension sammen med en række lande, herunder Tyrkiet, Serbien, Jordan, Marokko og Tunesien. Ydermere lancerede EASO en ny indsamling af statistiske data under sit system for tidlig varsling og beredskab (EPS), som hver måned modtager bidrag fra alle lande i EU+ og dermed tilfører yderligere oplysninger til dem, der er tilgængelige fra Eurostat. De forbedrede analyser i årsrapporten er baseret på disse nye data.

Juridiske spørgsmål

EU-Domstolen har afsagt domme om vigtige aspekter af subsidiær beskyttelse (først og fremmest om begrebet intern væbnet konflikt og tilfælde af alvorlig sygdom) og har præciseret, hvordan nationale myndigheder kan vurdere troværdigheden af erklæringer om seksuel orientering hos asylansøgere. Nationale domstole og retter analyserede en række nøglebegreber relateret til asyl, f.eks. forfølgelse på grund af religion og brug af forskellige former for beskyttelse (flytningstatus og subsidiær beskyttelse) baseret på individuelle omstændigheder i hvert enkelt tilfælde.

Sårbare grupper

Over 24 000 uledsagede mindreårige ansøgte sidste år om international beskyttelse. Landene i EU+ har lovet at komme udsatte grupper, såsom uledsagede mindreårige, handicappede, ofre for menneskehandel, vold og tortur, til undsætning, og at stille specialiserede tjenester for asylprocedurer til rådighed, der skal tage højde for disse gruppers særlige behov.

Forbedrede tjenester

I forlængelse af de seneste ændringer af EU's asylpakke reviderede mange lande i EU+ deres politikker for juridisk bistand, information og fortolkning for at forbedre standarden af disse tjenester. Disse områder udgjorde en udfordring i 2014, navnlig i lyset af den stigende efterspørgsel og en ofte begrænset pulje af specialiserede ressourcer.

Sammenlignelighed

Der er markante forskelle mellem medlemsstaterne imellem med hensyn til tilstrømningen af ansøgere, og det er der forskellige grunde til. I rapportens kapitel om sammenlignelighed blev der peget på, at faktorer som tilstedeværelse af diaspora, anerkendelsesprocent, historiske og sproglaterede forbindelser, ydelser stillet til rådighed af medlemsstaterne og behandlingstider, kan påvirke asylansøgers beslutning om at vælge visse destinationer frem for andre, men ingen af disse faktorer kan ses isoleret.

Strategi for fremtiden

Med afsæt i debatten i 2014 anviste Kommissionen nye veje for Europas asylpolitik i sin meddelelse *En europæisk dagsorden for migration* (EAM), der blev offentliggjort i maj 2015. Der blev foreslået øjeblikkelige foranstaltninger for at redde menneskeliv til søs, bekæmpe kriminelle smuglernetværk, reagere på en massiv tilstrømning til EU med aktiviteter for flytning og for at udvikle en fælles strategi for genbosætning. EASO vil spille en central rolle i en række af disse foranstaltninger, bl.a. for fælles behandling af asylansøgninger, bekæmpelse af smuglernetværk, flytning, genbosætning og modtagelse.